



10 PRIORIT

k probuzení hlubokého učení a zotavení se z krize

1 Soustřed'te se na schopnosti

Pokud s někým jednáte jako **se zlomenou a beznadějnou existencí**, bude se tak i cítit. **Hledejte v druhých silné stránky a vkládejte do nich důvěru.** Budete překvapeni, jak to funguje. **Naslouchejte svým žákům, vyslechněte si jejich příběhy a problémy a ptejte se jich, jak je řešili a co se tím sami o sobě dozvěděli.** Nesoustřed'te se tolik na slabé stránky a mezery ve znalostech a **všimněte si více toho, co se naučili.** Společně s nimi zkoumejte, co by se mohli naučit nového a co by je mohlo inspirovat k pozitivnímu pohledu do budoucnosti.

2 Podporujte pohodu a dobré vztahy

Ne každý může být psychologem, ale **lidský přístup by měl být vlastní každému z nás.** **Autentické vztahy jsou klíčové pro pohodu každého kolektivu.** Vyhrad'te si čas na cílené prohlubování dobrých vztahů se žáky. Budou rádi, že se o ně zajímáte. Mluvte spolu o významu dobrých mezilidských vztahů a o tom, jak můžete jeden druhého podpořit. **V prostředí, ve kterém se pohybujete, by měli být všichni – zaměstnanci, žáci i rodiče – schopni rozeznat trauma a lidsky nabídnout pomoc a podporu.** Žákům, kteří se ocitli **v tíživé situaci, nabídněte podporu vstřícného pečujícího dospělého**, který s nimi bude v pravidelném kontaktu po dobu alespoň šesti měsíců.

3 Škola jako místo, kde jsou děti šťastné

Pokud pomineme další stinné stránky distanční výuky, pro většinu žáků **je problémem hlavně osamělost.** **Snažte se vrátit žákům radost, barvy, hudbu, smích, pohyb a užívání si kolektivu.** Vraťte se k radostným rituálům a ke všemu, co dává dětem pocit bezpečné sounáležitosti se skupinou vrstevníků. **Vymyslete, co udělat, aby se každý žák cítil nejen jako nedílná součást své třídy, ale také jako někdo, kdo vám stojí za individuální pozornost a péči.** Do školy by děti měly chodit rády. Užívání si není přestávka v učení, je to nutnost, protože **cesta k otevřeným hlavám vašich žáků vede přes jejich srdce.**

4 Vzbud'te zájem dětí cestou hlubokého učení

Neusínejte na vavřínech, práce s žáky nikdy nekončí. Pokud se ve třídě vznáší přízrak nudy (sezení nad knihami, testy a pracovními listy nezní jako zábava), **žáci rychle ztrácejí pozornost.** Brzy zjistíte, že se vlastně nic nezměnilo a výuka se vrací do starých kolejí. **Pozornost a zájem žáků potřebujeme získat zpět, a k tomu nám poslouží hluboké, smysluplné a relevantní učení.** Začít můžeme tím nejjednodušším – otevřením se potřebám žáků. **Naučte se naslouchat, ptejte se, co je zajímavé, projeďte sami zvědavost. Váš zájem bude odměněn zájmem z jejich strany.**

5

Uvědomte si, že univerzální řešení nakonec nevyhovují vůbec nikomu

Snažte se vycházet z toho, co jste se od žáků dozvěděli o jejich zájmech a silných stránkách. Může to znamenat nový přístup k výkladu, vytváření smysluplných pracovních skupin, trochu jinou práci s časem, individualizovanou podporu či propojení žáků s jinými dospělými pedagogy nebo odborníky. **Možná to na první pohled vypadá náročně, ale v dlouhodobém horizontu tento přístup zlepší pozornost žáků a předejde mnoha problémům.**

6

Nesoustřeďte se pouze na testování a upevňování znalostí

Testování a upevňování znalostí málokdy posouvá žáky dopředu, naopak je často vnímají jako trest a prokletí, které se neustále sype na jejich hlavy. Známkování a hodnocení může mít u některých dětí celoživotní negativní dopad na sebedůvěru a vnímání vlastních schopností. **Zkuste se s ostatními pracovníky školy dohodnout na jednom měsíci, kdy se nebude standardně hodnotit.** Zapomeňte na chvíli na hodnocení, které je žákům nepříjemné, a nahraďte ho interaktivními postupy, jako je slovní hodnocení v malé skupině nebo individuálně, sebehodnocení nebo hodnocení spolužákem. **Uvidíte, jak to žákům prospěje, jak ožijou a využijí nově nabyté nezávislosti.**

7

Před moderními technologiemi se neschovávejte – využijte je

Digitální svět podstatně zvýšil naše schopnosti spojení a komunikace. Jako příklad poslouží větší zapojení rodičů do práce školy či nová praxe, kdy starší žáci běžně komunikují s učiteli emailem nebo přes sociální sítě. **Díky internetu mohou žáci nejen komunikovat, ale i navštívit renomovaná muzea, galerie, nebo akce kdekoli ve světě.** Díky možnosti setkávání ve virtuálním prostoru můžeme společně řešit problémy i na dálku. **Moderní technologie se ukazují jako velmi přínosné i v jiných aspektech, než je jen pouhý přenos informace nebo umožnění komunikace. Proč jim tedy neotevřít dveře?**

8

Hledejte nové cesty, jak pomoci těm, kdo nyní bojují s problémy

Dejte žákům možnost aktivního zapojení do hledání vhodných řešení zásadních potřeb jich samotných nebo jejich spolužáků. Společně hledejte, jak poskytnout smysluplnou podporu všem, kdo ji potřebují. Buďte otevření nápadům svých žáků, i kdyby měly být jakkoliv nekonvenční. Přemýšlejte o všech možných alternativách, jež jim poskytnou naději, optimismus a zapálí je pro další práci. Využijte slunného počasí k pobytu venku a vzbudte v žácích zájem, jež povede k získávání nových dovedností a budování kolektivu. **Nabízejte se i jiné konstruktivní strategie, jako jsou zážitkové programy, kreativní práce s rozvrhem, získávání kreditů, odpuštění podmínek nutných k postupu do dalšího ročníku, kredity za základní kompetence nebo brigády a jiné pracovní zkušenosti, které žákům rozšíří obzory.** Žádejte a oceňte zpětnou vazbu a debatujte s žáky o tom, jak byste měli jejich práci hodnotit. Tyto vaše aktivity budou žáci vnímat jako vstřícný krok a ocenění je.

9

Škola jako centrum dění

Staňte se centrem dění a navažte partnerské vztahy s různými subjekty, veřejnou knihovnou, místními podnikateli nebo potravinovou bankou. **Otevřete školní wi-fi síť pro všechny a, pokud je to možné, do určité míry otevřete i školní prostory.** Silná komunita pomáhá vytvářet soudržné rodiny. Dobré vztahy školy s místní komunitou a rodinami budou ku prospěchu všem. Když dítě vidí dobrý vztah mezi svou rodinou a školou, vnímá školní prostředí jako bezpečné a přirozené.

10

Jsme všichni na jedné lodi

Všichni víme, že změny dopadají tvrdě na všechny, zkušené zaměstnance a učitele nevyjímaje. Minulý rok jsme se museli naučit fungovat ve zcela nové situaci a nyní se vracíme ke klasické výuce. **Je to pro nás pro všechny další velká změna.** Pokud se my dospělí nebudeme cítit dobře, problémy budou mít i děti, a proto mnohé z výše uvedených priorit platí pro dospělé stejně tak, jako pro děti.

Toto je naše šance se vrátit do škol a začít nově a jinak. Pandemie nám toho mnoho vzala, ale neměli bychom se vzdát jedinečné možnosti ji rovněž k něčemu novému a hodnotnému využít. Tato možnost se nám nyní otevírá. Zamyslete se nad těmito 10 prioritami, které nám, žákům a jejich rodičům mohou ukázat cestu k jiné škole, ke škole poskytující nové možnosti novým způsobem.